

Lahden kaupungin perusopetuksen
iltapäivätoiminta
12.8.2020 – 3.6.2021

Toimintaraportti

Sivistyksen palvelualue

Lasten ja nuorten kasvun vastuu-
alue, Yhteiset palvelut

Palvelupäällikkö Merja Keskiväli

6.10.2021

SISÄLLYS

1. Johdanto	2
2. Palvelun tuottaminen.....	2
2. Toiminnan rahoitus ja palveluntuottajien avustukset	3
3. Asiakasmaksuperusteet	5
4. Toiminnan koordinointi ja tukiryhmien kokoukset.....	5
5. Toimintaan ottamisen periaatteet	6
6. Toimintaan osallistuneiden lasten määrä	6
7. Toiminnan sisältö	7
8. Toiminnan laadun seuranta	7
8.1. Kaupunkitasoinen toiminnan laadun arviointi perheille	Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.
8.2. Kaupunkitasoinen toiminnan laadun arviointi ohjaajille.....	7
8.3. Toimintapaikkakohtaiset arvioinnit	7
9. Koronaepidemia vaikutti myös iltapäivätoiminnan järjestämiseen.....	8

1. Johdanto

Lahdessa perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan toteutumisesta raportoidaan sivistyslautakunnalle vuosittain. Perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminta on perusopetuslain 8 a luvun mukaista lapsille ja nuorille suunnattua toimintaa. Perusteet on laadittu perusopetuslain 48 a §:n 3 momentin mukaisesti. Lahden kaupungin perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan toimintasuunnitelman pohjana on opetushallituksen 19.1.2011 (voimaan 1.8.2011) vahvistama perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteet. Toimintasuunnitelma vahvistetaan vuosittain sivistyslautakunnassa ja siihen tehdään tarvittavat muutokset. Toiminnan kohderyhmänä olivat kunnassa toimivien koulujen 1. ja 2. -vuosiluokan oppilaat sekä lisäksi 3.-5. luokan erityisopetukseen otetut ja siirretyt oppilaat (lisäksi sosiaalitoimen erityispalveluilla 3.-9. luokan erityisopetukseen otetut ja siirretyt oppilaat (POL 17§:n mom.). Lapsella ja hänen vanhemmallaan ei ole subjektiivista oikeutta päästä toimintaan.

2. Palvelun tuottaminen

Perusopetuslain mukaan kunta päättää järjestettävän toiminnan määrän ja laajuuden. Mikäli kunta järjestää perusopetuslain mukaista koululaisten aamu- ja iltapäivätoimintaa, tulee toimintaa tarjota kaikille ao. kohderyhmille. Perusopetuslain mukaista koululaisten iltapäivätoimintaa Lahdessa tarjottiin lain edellyttämät 760 tuntia koulun työvuoden aikana ja sitä järjestettiin arkipäivisin pääsääntöisesti kello 12.00 - 16.00 välisenä aikana.

Lahdessa iltapäivätoiminta toteutettiin kouluilla tai niiden läheisyydessä. Toimintaan hakeneiden oppilaiden määrä vaihtelee vuosittain, josta johtuen toimintapaikkojen määrän tarpeessa ja riittävyudessa on myös alueellisia eroja. Toiminnan tarvearvio tehtiin edellisten vuosien haku- ja valintaprosesseista saadun kokemuksen perusteella sekä tiedossa olleet koulukohtaiset oppilasmäärät huomioiden. Ennen hakuprosessin alkua palveluntuottajien kanssa sovittiin iltapäivätoiminnan toimintapaikoista ja niiden oppilasmäärästä. Ryhmäkokotarkennuksia tehtiin toimintapaikkakohtaisesti vielä kevään hakijamäärän perusteella.

Iltapäivätoiminta toteutettiin 28 toimintapaikassa, valtaosin ulkopuolisten palveluntuottajien toimesta:

- Lahden seurakuntayhtymä 10
- Hämeen Lastenliitto ry 10
- Ruotsinkielinen koulu, Folkhälsan Välfärd Ab 1
- Lahden Rudolf Steiner -koulu, kannatusyhdistys 1
- Lahden kristillinen koulu, kannatusyhdistys 1
- Lahden kaupunki 5
 - *Mukkulan koulu* 1
 - *Launeen koulu, Liipolan monitoimitalo Onni* 1
 - *Mukkulan koulu* 1
 - *Ali-Juhakkalan koulu* 1
 - *Kirkonkylän koulu* 1

Perusopetuspalvelut luovutti avustussopimuksen mukaisesti hallitsemansa tilat korvauksetta palveluntuottajan iltapäivätoiminnan käyttöön koulupäivinä ip-toiminta-aikoina.

Koulujen tiloissa toimivat iltapäivätoimintaryhmät:

Palveluntuottaja	koulu
Lahden seurakuntayhtymä	Ahtiala
	Ersta
	Karisto
	Kasakkamäki
	Kivimaa
	Lotila
Hämeen Lastenliitto ry	Harju
	Jalkaranta
	Kärpänen
	Laune
	Länsiharju
	Myllypohja
	Möysä
	Rakokivi
	Kirkonkylä
	Villähde
Lahden kaupunki	Mukkula
	Launeen koulun Liipolan toimipiste
Lahden kaupunki, kehitysvammaisten ip	Ali-Juhakkala
	Kirkonkylä
	Mukkula

Iltapäivätoiminnassa tarjottavan välipalan pääasiallinen valmistaja oli Päijät-Hämeen Ateriapalvelut Oy. Hämeen Lastenliitto tilasi välipalan yksityiseltä palveluntarjoajalta. Välipalaa itse valmistavilla palveluntuottajilla vaadittiin voimassaoleva omavalmistussuunnitelma ja ohjaajilla tarvittaessa hygieniaoppi.

Toimintaan osallistuvat lapset olivat kaupungin ja palveluntuottajien toimesta vakuutettuja tapaturman varalta.

2. Toiminnan rahoitus ja palveluntuottajien avustukset

Aamu- ja iltapäivätoimintaa varten myönnetään valtionosuutta opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisesti laskennallisin perustein. Valtionosuus maksetaan kunnalle ohjaustuntien mukaan. Yhtenä valtionosuuteen vaikuttavana yksikkönä käytetään ryhmäkokoja. Opetushallitus ei ole antanut ryhmäkokosuositusta. Toimintapaikassa voi olla useita ryhmiä, mutta joka ryhmässä on oltava yksi ohjaaja, joka vastaa ryhmän toiminnasta. Ohjaustunteja laskettaessa otetaan huomioon ryhmän sisällä tapahtuva eriyttäminen pienempiin ryhmiin esim. oppilaan erityisen tuen vuoksi.

Lahden kaupungin aamu- ja iltapäivätoiminnan valtionosuus vuodelle 2019 oli 745.520 euroa: <https://vos.oph.fi/cgi-bin/tiedot2.cgi?saaja=3983;tnimi=vos/v19/vos6sl19.lis>

Lukuvuonna 2020-2021 Lahden kaupunki maksoi sopimusten mukaisesti palveluntuottajille avustusta 90 €/lapsi/kk 20.9. tilastointipäivän lapsilukumäärän perusteella. Erityisen tuen oppilaasta maksettava avustus oli 180 €/lapsi/kk.

20.9. LUKUMÄÄRÄÄN MUKAISET AVUSTUKSET

	Syksy 2020	Kevät 2021	Yhteensä
HÄMEENLASTEN LIITTO	180 500,00	125 500,00	306 000,00
LAHDEN SEURAKUNTAYHTYMÄ	135 900,00	135 900,00	271 800,00
LAHDEN STEINER KOULU	11 700,00	11 700,00	23 400,00
FOLKHÄLSAN SYD AB	8 550,00	8 550,00	17 100,00
SUOMEN NUORISOSEURAT	0,00	0,00	0,00
KRISTILLINEN KOULU	6 750,00	6 750,00	13 500,00
Yhteensä	343 400,00	288 400,00	631 800,00

Lastenliitto sai elokuussa 2020 ennakkomaksua 55 000 euroa.

Vertailuna edellinen lukuvuosi

	Syksy 2019	Kevät 2020	Yhteensä
KANSALLINEN LASTENLIITTO	141 300,00	141 300,00	282 600,00
LAHDEN SEURAKUNTAYHTYMÄ	169 650,00	169 650,00	339 300,00
LAHDEN STEINER KOULU	12 150,00	12 150,00	24 300,00
FOLKHÄLSAN VÄLFÄRD AB	5 850,00	5 850,00	11 700,00
KRISTILLINEN KOULU	6 750,00	6 750,00	13 500,00
Yhteensä	335 700,00	335 700,00	671 400,00

MAKSUVAPAUTUSTEN KORVAAMINEN

Perusopetuksen iltapäivätoiminnan kuukausimaksusta voi anoa vapautusta, mikäli perhe saa toimeentulotukea tai perheen taloudellinen tai sosiaalinen tilanne sitä edellyttää. Kaupunki korvaa palveluntuottajalle menetetyt kuukausimaksut maksuvapautuksista tehtyihin viranhaltijapäätöksiin perustuen.

	Syksy 2020	Kevät 2021	Yhteensä
HÄMEEN LASTENLIITTO	5 850,00	5 700,00	11 550,00
LAHDEN SEURAKUNTAYHTYMÄ	4 800,00	7 300,00	12 100,00
LAHDEN STEINER KOULU	200,00	500,00	
FOLKHÄLSAN VÄLFÄRD AB	450,00	500,00	950,00
Yhteensä	11 300,00	14 000,00	24 600,00

Vertailuna edellinen lukuvuosi

	Syksy 2019	Kevät 2020	Yhteensä
KANSALLINEN LASTEN LIITTO	7 000,00	2 000,00	9 000,00
LAHDEN SEURAKUNTAYHTYMÄ	6 200,00	3 800,00	10 000,00
FOLKHÄLSAN VÄLFÄRD AB	540,00	0,00	540,00
Yhteensä	13 740,00	5 800,00	19 540,00

3. Asiaksmaksuperusteet

Perusopetuslain mukaista aamu- ja iltapäivätoimintaa rahoitetaan pääsääntöisesti valtionosuudella ja toiminnasta perittävillä maksuilla. Sivistyslautakunta päätti iltapäivätoiminnan asiakasmaksut ja maksuvapautuksen tulorajat kokouksessaan 15.3.2016. Palveluntuottaja peri asiakasmaksut tuottamastaan toiminnasta. Elokuulta perittiin toimintasuunnitelman mukaisesti puolikasmaksu.

Aamu- ja iltapäivätoiminnan kuukausimaksut:

Aamutoiminta klo 8 - 10	40,00 € / kk
Iltapäivätoiminta	
0 - 4 h	100,00 € / kk
yli 4 h	120,00 € / kk

Lahten kaupungin perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan toimintasuunnitelman mukaan kuukausimaksusta voi anoa vapautusta, mikäli perhe saa toimeentulotukea tai perheen taloudellinen tai sosiaalinen tilanne sitä edellyttää.

Erytishuoltolain piiriin kuuluville oppilaille vuosiluokilla 0-9 järjestettiin erityishuoltolain 1977/519 2 § 10 -kohdan mukaista aamu- ja iltapäivähoitoa osana perusopetuslain mukaista koululaisten aamu- ja iltapäivätoimintaa. Kehitysvammaisten oppilaiden iltapäivätoimintaa järjestettiin Mukkulan, Kirkonkylän ja Ali-Juhakkalan koulussa. Mikäli palvelu järjestettiin kehitysvamma- ja vammaispalvelulain nojalla tällöin oppilailta ei peritty iltapäivätoiminnasta kuukausimaksua.

4. Toiminnan koordinointi ja tukiryhmien kokoukset

Koko kaupungin yhteinen ip-toiminnan starttipäivä ohjaajille ja esimiehille ei koronapandemiasta johtuen toteutunut. Palveluntuottajat järjestivät omille ohjaajilleen yhteisen starttipäivän ennen lukuvuoden alkua. Tavoitteena oli vahvistaa lahtelaista iltapäivätoiminnan toimintakulttuuria sekä jakaa kokemuksia ja tietoa erilaista toimintarakenteista, joilla on onnistuttu vastaamaan lasten ja lapsiryhmien arjen haasteisiin. 'Lahtelainen IP -toiminta on liikkuvaa ja menee luontoon' teema jatkui edelleen.

Johto- ja tukiryhmien kokoukset:

- Johtotiimi (kerho- ja iltapäivätoiminnan johtotiimi) kokoontui neljä kertaa (syksy 2, kevät 2)
- Asiantuntijatiimi (palvelupäällikkö ja IP –toiminnan palveluntuottajien edustajat) kokoontui kolme kertaa (syksy 2, kevät 1).
- Toimintaan ottokokous 12.5.2020 (lv. 20 - 21) oli muuttuneiden toimintaan ottoperiaatteiden takia tarpeen pitää vain kahden suurimman palveluntuottajan kanssa.

5. Toimintaan ottamisen periaatteet

Perusopetuspalvelut ilmoitti yhdenvertaisuusperiaatetta noudattaen kaupungin järjestämään perusopetuksen iltapäivätoimintaan hakemisesta Etelä-Suomen Sanomissa, Wilman kautta ja kaupungin verkkosivuilla. Tammikuussa tulevien 1. luokkalaisten koteihin lähetetty koulutulospostisi sisälsi huoltajille kirjeen 'Kouluun ilmoittautuminen iltapäivätoimintaan hakeminen'. Jo vakiintuneen tavan mukaisesti kirje sisälsi tietoa myös iltapäivätoiminnan järjestämisestä ja erityisesti ohjeet toimintaan hakemisesta. Toimintaan hakeminen tapahtui hakuajana pääsääntöisesti sähköisesti Wilman kautta.

Lukuvuodelle 2020 – 2021 iltapäivätoimintaan ottaminen tapahtui toimintasuunnitelman (päivitetty siv. ltk. 30.3.2020) mukaisesti. Keväällä hakuajan päättymisen jälkeen kaikki hakuajana toimintaan hakeneet 1. ja 2. luokkalaisten ja kaikkien vuosiluokkien erityisen tuen oppilaat otettiin toimintaan. Kevään hakuajan päättymisen jälkeen tulleet hakemukset käsiteltiin saapumisjärjestyksessä ja paikka myönnettiin jos ryhmässä oli tilaa.

Hakemukset käsiteltiin iltapäivätoiminnan toimintaan ottokokouksessa 12.5.2020. Kokoukseen osallistuivat palvelupäällikkö ja palveluntuottajien edustajat. Kokouksessa vahvistettiin ryhmään otettujen ja jonottamaan jääneiden oppilaiden nimilistat toimintapaikkakohtaisesti.

Perusopetuspalvelut toimitti koteihin viranhaltijapäätökset toimintaan ottamisesta kevään hakuajan osalta kesäkuun 2020 loppuun menneessä ja sen jälkeen päätösakohtaisesti koko lukuvuoden ajan. Päätöksen mukana huoltajalle lähetettiin palveluntuottajan ilmoitus iltapäivätoimintaan ottamisesta, irtisanomisilmoitus sekä maksutiedote.

Huoltajan oli mahdollista hakea lapselleen ip-toimintapaikkaa koko lukuvuoden ajan. Paikka myönnettiin, mikäli toimintaryhmässä oli tilaa. Hakuajan jälkeen hakemukset huomioitiin toimintasuunnitelman mukaisesti saapumisjärjestyksessä.

6. Toimintaan osallistuneiden lasten määrä

Tilasto 20.9.

Lähde 2020: <https://vos.oph.fi/rap/ptr/s20/p55os6ys.html>

VUOSI	1. LK	%	2. LK	%	3.-9. LK	%	YHT.	%
2020	548	50,6	174	14,5	56	5,7	778	23,6
2019	617	49	170	13,9	54	6,7	841	25,5
2018	532	44,2	184	14,3	27	3,5	743	22,8
2017	592	46,1	164	12,6	23	2,9	779	23,0
2016	534	42,6	175	14,0	27	3,2	736	22,1
2015	478	46,6	167	16,7	33	4,4	678	24,5
2014	484	48,8	141	14,5	37	4,9	662	24,4
2013	464	47	157	15,5	38	4,9	659	23,8
2012	447	44,5	184	19,7	31	3,9	662	24,2
2011	474	50,8	183	19,8	36	4,4	693	25,9
2010	469	51,9	167	17,2	34	4,2	670	24,9
2009	426	43,9	169	18,3	28	3,5	623	23,2
2008	448	49	214	21	31	4,1	693	25,8
2007	482	47,9	208	21,3	23	3,2	713	26,5
2006	438	45,2	246	25,4	22	3,3	706	27,1
2005	425	44,2	200	20,4	20	3,1	645	25,0
2004	405	42	224	21,8	41	7,1	670	26,1

(% ikäluokasta)

7. Toiminnan sisältö

Lahden kaupungin järjestämän iltapäivätoiminnan tavoitteet ovat perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteiden mukaiset. Toiminnan tavoitteet ja toiminnan suunnittelu on eritelty tarkemmin Lahden kaupungin perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan toimintasuunnitelmassa 1.4.2020 alkaen - (siv. ltk 31.3.2020).

Jokainen palveluntuottaja laati kaupungin toimintasuunnitelman pohjalta oman toimintasuunnitelman. Toimintapaikat laativat edellisten pohjalta oman toimintasuunnitelman ja kausisuunnitelmat (syksy ja kevät). Toiminnassa painotettiin monipuolista ja vaihtelevaa toimintaa ulkoiluna luonnossa liikkuen, lapsen kokonainen koulupäivä huomioiden. Palveluntuottajilta saadun palautteen mukaan joidenkin koulujen tilatilanne toi haasteita toiminnan monipuoliseen ja vaihtelevaan toteutukseen.

8. Toiminnan laadun seuranta

8.1. Kaupunkitasoinen toiminnan laadun arviointi ohjaajille

Palveluntuottajien kanssa yhteistyössä toteutettava kaupunkitasoista laadun arviointia ei koronapandemiasta johtuen ollut kuluneena lukuvuonna mielekäästä toteuttaa.

8.3. Toimintapaikkakohtaiset arvioinnit

Palveluntuottajat arvioivat toteuttamaansa iltapäivätoimintaa myös toimintapaikkakohtaisesti. Arviointien tuloksia hyödynnetään toiminnan suunnittelussa ja kehittämisessä.

9. Koronaepidemia vaikutti myös iltapäivätoiminnan järjestämiseen

Maan hallitus totesi 16.3.2020 Suomen olevan poikkeusoloissa. Valtioneuvoston tiedonannossa perusopetusta ryhdyttiin järjestämään poikkeusoloissa 13.5.2020 saakka. Kaikilla peruskoulun 1-3 luokkien oppilailla oli tarvittaessa mahdollisuus saada lähiopetusta koululla. Lähiopetukseen osallistuvilla iltapäivätoimintaan otetuilla oppilailla oli Lahdessa oikeus osallistua myös iltapäivätoimintaan.

Valtioneuvosto päätti 29. huhtikuuta purkaa varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen koronarajoitteet terveysviranomaisten arvion pohjalta. Takaisin lähiopetukseen siirryttiin 14. toukokuuta alkaen hallitusti ja turvallisuudesta huolehtien. Myös perusopetuksen iltapäivätoimintaa ryhdyttiin tarjoamaan normaaliin tapaan 14.5.2020 alkaen.